

Çocuk ve Yakalı Kertenkele

Ebru Mina TOMURCUK

Çocuk ve Yakalı Kertenkele

Ebru Mina TOMURCUK

Her cumartesi Ben, eskiz defteri ve renkli kalemleriyle hayvanat bahçesine gider. Üzerinde yeşil kertenkele baskısı olan en sevdiği sarı tişörtünü giyer. Ben bütün hayvanları izlemeyi sever, ama özel bir yaratık onu her zaman durup bakmaya iter. Bugün doğruca sürüngenler evine koşar, kırmızı spor ayakkabıları parlak zeminde gıcırda. En sevdiği hayvanı yeniden görmek için sabırsızlanır.

Sıcak bir cam fanusta turuncu-kahverengi pulları ve uzun, ince kuyruğu olan bir yakalı kertenkele yaşar. Ben bir banka oturur ve kertenkelenin büyük sarı gözlerinin yavaşça kırılmasını izler. Eskiz defterini açar ve kertenkelenin benekli gövdesini, minik pençelerini ve sakın, tetikte yüzünü çizer. Kertenkele hiç kıpırdamadan oturur, sanki ağaç kabuğu ve yapraklardan yapılmış bir heykel gibidir.

Aniden kertenkele ağzını kocaman açar, içi pembe görünür. Boynunun etrafındaki devasa turuncu ve sarı yakası, dev bir şemsiye gibi açılır! Kertenkele yüksek sesle tıslar ve iki katı büyüklüğünde görünmek için şişer. Ben geri sıçrar, sonra keyifle güler. "Vay canına! Beni korkuttun!" diye fısıldar. Açık yakayı, pembe ağzı ve öfkeli tıslamayı hızla çizer.

Ortiz Bey adında bir bakıcı Ben'in yanında durur. "Bu, kertenkelenin savunma gösterisi," diye açıklar. "Korktuğunda düşmanlarını korkutmak için yakasını açar." Ben'in koyu kahverengi gözleri kocaman açılır. "Yani yaka bir kalkan gibi mi?" diye sorar. Ortiz Bey başını sallar. "Aynen! Hayvan bu sayede güvende kalır." Ben bunu kocaman, mutlu bir gülümsemeyle eskiz defterine yazar.

Eve dönerken Ben kertenkeleyi düşünmekten kendini alamaz. Çizimlerine bakar ve yakanın bir sürpriz gibi açılmasını hatırlar. "Hayvan davranışlarının gerçek bir amacı var," der annesine. "Kertenkele yakasını gösteriş olsun diye açmıyor. Hayatta kalmak için açıyor!" Annesi gülümser. "Bu harika bir bilim projesi gibi görünüyor, Ben."

O akşam Ben çizimlerini mutfak masasına yayar. Renkli kalemelerini alır ve yeni resimler yapmaya başlar: yakası kapalı kertenkele, sonra yarı açık, sonra tamamen açık. Oklar ve "yaka," "tıslama" ve "savunma" gibi etiketler ekler. Küçük kız kardeşi Mia izler ve kıkırdar. "Bu kertenkele bir dinozora benziyor!" der. Ben güler. "Belki küçük bir tanesine!"

Ertesi gün okulda Ben çizimlerini Lee Öğretmen'e gösterir. Öğretmen turkuaz hırkasını ve altın gözlüklerini takmıştır ve sıcak bir gülümsemeye bakar. "Bu harika, Ben," der. "Bilim projeni sınıfa sunmak ister misin?" Ben'in kalbi hızlı çarpar. Biraz heyecanlanır ama aynı zamanda gurur duyar. "Evet!" der. "Öğrendiklerimi paylaşmak istiyorum."

Ben bütün haftayı hazırlanarak geçirir. Yakalı kertenkeleyi harekette gösteren büyük, renkli afişler çizer. Kollarını yaka gibi kocaman açmayı ve yumuşak bir tıslama sesi çıkarmayı çalışır. Hatta küçük kartlara kısa bir konuşma yazar. Mia her denemeden sonra alkışlayarak yardım eder. "Harika olacaksın!" diye tezahürat yapar. Ben haklı olmasını umar.

Sunum günü Ben afişlerini sınıfın önüne taşır. Sınıf arkadaşları yarım daire şeklinde oturur, parlak gözleriyle onu izler. Bazıları kırmızı, mavi ve yeşil tişörtler giyer. Ben derin bir nefes alır ve ilk çizimini kaldırır. "Bu bir yakalı kertenkele," diye başlar. "Avustralya'da yaşar ve gizli bir silahı vardır."

Ben kertenkelenin ağız kocaman açık ve yakası tamamen açılmış halini gösteren sonraki afişe geçer. "Bir yırtıcı yaklaştığında kertenkele büyük ve korkutucu görünmek için yakasını açar," der. Yakanın ne kadar büyük olabileceğini göstermek için kollarını kocaman açar. "Sonra tıslar!" Yumuşak bir tıslama sesi çıkarır ve sınıf arkadaşları hayretle öne eğilir.

Ben yakanın deri ve pullardan oluştuğunu ve bir yelpaze gibi açıldığını açıklar. Kertenkelenin gövdesini nasıl şişirdiğini ve kuyruğunu nasıl savurduğunu gösterir. "Bütün bunlar kertenkelenin düşmanlarını korkutup kaçırmasına yardım eder," der. "Bu akıllıca bir savunma, bir numara değil. Hayvan davranışlarının her zaman bir amacı vardır, ilk başta tuhaf görünse bile."

Lee Öğretmen başını sallar ve sorar: "Sence kertenkele neden bu kadar büyük bir gösteriye ihtiyaç duyuyor?" Ben bir an düşünür. "Çünkü küçük ve birçok hayvan onu yemek ister," der. "Yaka onu daha büyük ve daha vahşi gösteriyor. Sanki korkutucu bir maske takmış gibi!" Sınıf arkadaşları güler ve Ben heyecanının eriyip gittiğini hissederek.

Ben bitirdiğinde son afişini kaldırır: yakası kapalı, sakın görünen kertenkelenin çizimi. "Yakalı kertenkele muhteşem," der. "Güvende kalmak için vücudunu kullanıyor ve bu hepimizin öğrenebileceği bir tür bilim." Bir an oda sessiz kalır. Sonra Lee Öğretmen alkışlamaya başlar ve kısa sürede herkes alkışlar ve tezahürat yapar.

Ben'in yuvarlak yüzü gururla kızarır. En geniş gülümsemesini yaparken çilleri dans ediyor gibi görünür. Sınıf arkadaşları çizimlerine bakmak ve sorular sormak için etrafını sarar. "Tıslamayı tekrar gösterebilir misin?" diye sorar örgülü bir kız. Ben güler ve kollarını kocaman açar. "Tısss!" der ve herkes kıkırdar.

Lee Öğretmen Ben'in afişlerini sınıf duvarına asar. "Harika bir iş çıkardın, Ben," der. "Bize bilimin sadece gerçeklerden ibaret olmadığını öğrettin. Bilim, hayvanların neden böyle davrandığını keşfetmekle ilgilidir." Ben renkli çizimlerine bakar ve mutlu olur. Artık öğrendiklerini paylaşmanın heyecan verici ve eğlenceli olabileceğini biliyordur.

O gece Ben eskiz defterine yeni bir sayfa ekler. Yakası kocaman açılmış yakalı kertenkeleyi ve yanında eskiz defteri ve kocaman bir gülümsemeyle bir çocuk çizer. Altına şöyle yazar: "Hayvan davranışlarının bir amacı vardır. Bilimi paylaşmak eğlencelidir!" Defteri kapatır, hayvanat bahçesindeki bir sonraki macerasına hazırdır.